
SAMEN ANDERS VOOR DE JEUGD

Concept Programmaplan Jeugd Teylingen

17 MAART 2026
HILLEGOM – LISSE - TEYLINGEN

Inleiding

Voor u ligt het concept Programmaplan Jeugd. Dit concept is op 17 maart 2026 voorgelegd aan de colleges ter besluitvorming. Na besluitvorming is dit concept een definitieve versie van het programmaplan jeugd. In dit document beschrijven we de gezamenlijke koers voor de komende 5 jaar om jeugdigen gezond, veilig en kansrijk te laten opgroeien in de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen. Het is een gezamenlijke koers omdat we de kracht van samen optrekken en van elkaar leren willen gebruiken en inzetten. Elke gemeente heeft zijn eigen accenten in de aanpak, om die reden is er per gemeente een programmaplan opgesteld. Dit programmaplan geeft inzicht in de aanleiding voor de opgave, wat we willen bereiken en hoe we dat samen met onze partners gaan doen.

Onze partners ondersteunen de andere aanpak beschreven in dit programmaplan. In drie bijeenkomsten namen we partners mee in de opgaven en uitdagingen die er zijn op het gebied van jeugd. In bijlage 2 zijn de opgehaalde opbrengsten van de bijeenkomsten te lezen. De verdere uitwerking, waar we in bijlage 1 al een schets van maakten, doen we samen met partners.

De Maatschappelijke Agenda is bij dit programma onze kapstok. Deze is in de zomer van 2024 in elk van de gemeenten herijkt en vastgesteld. Hierin staat onze visie op het Sociaal Domein en de ambities waar we samen met de samenleving aan werken. Bij de pijler Opgroeien en Opvoeden zijn de volgende ambities vastgesteld:

- Ouders/verzorgers zijn - samen met hun netwerk – voldoende toegerust voor de opvoeding van hun kind.
- Jeugdigen groeien op in een gezonde en veilige omgeving.
- Jeugdigen kunnen zich optimaal ontwikkelen via onder meer inclusieve kinderopvang, onderwijs en vrije tijd.
- Kinderen en gezinnen die dat nodig hebben helpen we om hun leven weer in eigen hand te nemen.

Zo kiezen we samen bewust voor een andere aanpak die onze jeugdigen en hun gezinnen nu én in de toekomst ondersteunt.

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
Visie op Jeugd	2
Aanleiding	3
Programmatische aanpak	5
Van ambitie naar uitwerking	7
Businesscase	8
Organisatie van het programmaplan	12
Bijlage 1: Fase 1- uitwerking per onderdeel.....	14
Bijlage 2: Stakeholderbijeenkomsten	21
Bijlage 3: Definities	23
Bijlage 4: Data	24

Samenvatting

De jeugdzorg staat al langere tijd onder grote druk. Er is een hoge instroom, wachttijden, niet passende inzet van jeugdhulp, toenemende complexiteit van de problematiek en hoogoplopende kosten. Het is noodzakelijk om met alle partners en de jeugdigen en hun gezinnen samen anders te kijken naar deze opgave.

Met dit programmaplan versterken we de pedagogische basis, normaliseren opvoedvragen, zetten het voorveld steviger neer en organiseren regie en datagedreven sturing. We bouwen aan een duurzaam jeugdhulpstelsel waarin jeugdigen zoveel mogelijk dichtbij en normaal opgroeien en waarin gespecialiseerde jeugdhulp beschikbaar en betaalbaar blijft voor wie dit echt nodig heeft.

In het eerste jaar (Q2 2026 – Q1 2027) leggen we de basis van het fundament van de bovengenoemde punten en werken we toe naar de volgende resultaten:

- Maximaal 1 op de 9 jeugdigen maakt gebruik van jeugdhulp, in plaats van 1 op de 8 jeugdigen.
- Er is een veranderstrategie uitgewerkt, ondersteund door een communicatiestrategie en deze is ingezet.
- Kosten van jeugdhulp zijn niet verder gestegen dan de jaarlijkse indexatie.
- We werken aan een nulmeting die als uitgangspunt dient voor meerdere inhoudelijk onderdelen.
- Er is een dashboard met monitorgegevens, zodat er gestuurd kan worden.
- Er is een intentieovereenkomst met de partners afgesloten.

Na het eerste jaar ligt de focus op implementeren en opschalen van het fundament. De laatste fase staat in het teken van borgen en verduurzamen. We willen over 5 jaar (Q1 2031) het volgende bereikt hebben:

- Maximaal 1 op de 15 jeugdigen maakt gebruik van jeugdhulp.
- Normaal en dichtbij is de standaard: pedagogische basis is sterk, vragen worden vroeg en klein opgelost in het gezin, in het netwerk en onderwijs/ kinderopvang.
- De jeugdhulptrajecten zijn kort en helder: minimale overdrachten, duidelijke regie, snelle door- en uitstroom en passende jeugdhulp.
- Structurele datagedreven sturing.
- Er wordt gewerkt met een verbetercyclus op basis van data.
- Kosten van jeugdhulp zijn afgenomen met 10%, zijn voorspelbaar en stuurbaar.
- Partnerschap werkt: gedeelde uitgangspunten, samenwerking en resultaatgericht.

Visie op Jeugd

In onze gemeente geloven we in de kracht van gezinnen, buurten en lokale samenwerking. Want ieder kind verdient het om op te groeien in een gezonde, veilige en positieve omgeving, vanaf de zwangerschap tot volwassenheid. De jeugd heeft de toekomst, en die toekomst begint hier, bij ons.

Opvoeden is soms uitdagend, en dat is heel normaal. Ouders staan daarin centraal, maar ze hoeven het niet alleen te doen. Samen met het eigen informele netwerk, Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), jeugdgezondheidszorg (JGZ), kinderopvang, onderwijs, Voor ieder 1 (Vi1) en welzijnsorganisaties versterken we de pedagogische basis: een netwerk waarin kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Belangrijk uitgangspunt daarbij is dat jeugdigen zoveel mogelijk thuis opgroeien en (dicht bij) de eigen leefomgeving naar school gaan.

Onze aanpak

- **Normaliseren en versterken:** Het is belangrijk om met elkaar in gesprek te gaan over welke hobbels en uitdagingen bij opgroeien en opvoeden horen. Wat dit betekent voor betrokkenen die hiermee te maken hebben en hoe we hiermee omgaan. We geloven dat gezinnen en hun omgeving veel zelf kunnen oplossen wanneer er vragen zijn. Daarom zetten we in op de kracht van een steunend netwerk, betrokken ouders en een positief schoolklimaat.
- **Toegankelijk en dichtbij:** Bij blijvende vragen moeten jeugdigen en hun gezin eenvoudig terecht kunnen op plekken waar ze al komen, zoals het CJG, school, kinderopvang, betrouwbare websites en bibliotheek.
- **Ondersteuning waar nodig:** voor gezinnen die extra ondersteuning nodig hebben, organiseren wij lokale hulp vanuit een stevig lokaal team, die effectief en tijdig en gericht is op het gezinssysteem en hun sociaal netwerk als geheel.

Onze kernwaarden zijn helder:

- We gaan uit van de jeugdige en het gezin: wie zij zijn en wie zij nodig hebben.
- Eigen kracht en oplossingen in de omgeving gaan voor.
- Vrij toegankelijke hulp gaat voor maatwerk.
- Collectief aanbod gaat voor individueel maatwerk.
- Samenwerken met partners is vanzelfsprekend en op basis van solide data.
- Jeugdhulp er tijdelijk bijhalen in plaats van doorverwijzen.
- Kostenbewust en doelmatig, zodat hulp ingezet wordt waar het écht nodig is.

Onze ambitie is een sterke pedagogische basis waarin jeugdigen veilig, gezond en positief opgroeien, met ondersteuning dichtbij en jeugdhulp waar nodig. Door te

verbinden, versterken en ondersteunen bouwen we samen aan een sterke basis. Samen zorgen we voor een gemeente waar kinderen veilig opgroeien tot zelfstandige en weerbare jongvolwassenen die mee kunnen doen, en een bijdrage kunnen leveren aan de maatschappij.

Aanleiding

Al langere tijd bestaan er grote zorgen over de jeugdzorg: de kwaliteit, de beschikbaarheid en de omvang van de inzet bij jeugdigen en hun gezin. Rond de zomer van 2025 werd bovendien duidelijk dat de kosten voor jeugdhulp in de gemeenten Lisse en Teylingen, en in iets mindere mate in Hillegom, onvoorspelbaar hoog zouden uitvallen. Tegelijkertijd bewegen landelijke en regionale ontwikkelingen, zoals de Hervormingsagenda Jeugd, de versterking van lokale teams en de groeiende aandacht voor een stevig lokaal voorveld, ons in dezelfde richting: een vernieuwde kijk op opvoed- en opgroevragen, op problematiek en op de inzet van jeugdhulp. Deze combinatie van urgente lokale signalen en bredere ontwikkelingen benadrukt dat een andere aanpak noodzakelijk is.

Eerste analyse

De jeugdzorg staat onder grote druk. Dit heeft te maken met de volgende elementen.

- Relatief veel jeugdigen maken gebruik van een vorm van geïndiceerde jeugdhulp, in 2025 is dit 1 op de 8 jeugdigen.
- De jeugdhulptrajecten loopt vast. Er zijn onder andere lange wachttijden en meerdere loketten waar een jeugdige moet wachten.
- Jeugdigen ontvangen niet altijd de meest passende geïndiceerde jeugdhulp. Wat kan leiden tot verergering van problemen bij de jeugdigen of in het gezin.
- Een toenemende complexiteit van problematiek in gezinnen.
- De beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel.
- De kosten van jeugdhulp zijn enorm toegenomen en wanneer dat in dit tempo doorgaat wordt de jeugdhulp onbetaalbaar.

Ontwikkelingen

Per 2015 voert de gemeente de Jeugdwet uit. De gemeente heeft volgens de Jeugdwet de plicht om jeugdigen tijdig passende hulp te bieden. Dat betekent dat de gemeente moet zorgen voor voldoende en goede jeugdhulp, de regie moet voeren in het netwerk en moet ingrijpen wanneer stagnatie of hiaten ontstaan. De Jeugdwet is een 'openeinderegeling', dat houdt in dat de gemeente de kosten vergoedt die voortvloeien uit de vraag, zonder een vooraf vastgesteld budgetlimiet. Dit zorgt voor onvoorspelbaarheid en uitdagingen in de beheersbaarheid van kosten.

Daarnaast hebben we te maken met allerlei maatschappelijke ontwikkelingen die invloed hebben op de wijze van opvoeden van jeugdigen en die ook invloed hebben op het inzetten van jeugdhulp.

Bron: Nederlands Jeugdinstituut; Groeiend jeugdzorggebruik

Bovenstaande maatschappelijke ontwikkelingen verklaren enigszins de enorme vraag aan geïndiceerde jeugdhulp. Uit gesprekken met verschillende partners constateren we dat de problematiek bij jeugdigen zelf toeneemt en de ingewikkeldheid van de casuïstiek in het geheel. Waar niet altijd goed passende hulp voor is binnen de gemeentegrenzen of de regio en soms ook niet daarbuiten. Hierdoor wordt soms toch een vorm van jeugdhulp ingezet, enkel om 'iets' te bieden, terwijl deze ondersteuning niet passend is. Dit kan leiden tot verergering van de problematiek en resulteert bovendien in een uitvoering die niet effectief en niet doelmatig is.

Er zijn lange wachttijden voordat er jeugdhulp ingezet kan worden waardoor een crisissituatie kan ontstaan in het gezin en vandaar uit gehandeld moet worden. Daarnaast zijn er gezinnen die lang wachten met vragen om hulp en ondersteuning en als zij eenmaal de stap hebben genomen verwachten dat er direct ingezet wordt om hen te helpen. Dit alles bij elkaar laat zien hoe complex dit vraagstuk is.

In de geïndiceerde jeugdhulp zien we dat de door- en uitstroom van jeugdigen stagneert, terwijl de instroom blijft. Er is te weinig regie en monitoring in de casuïstiek zelf en weinig regie op de effectiviteit en doelmatigheid van de ingezette jeugdhulp. Tegelijkertijd zien we dat extra hulp wordt ingezet of een jeugdige door wordt doorverwezen naar zwaardere jeugdhulp. Ook zien we gaten in het huidige systeem: wie is waarvan en heeft de regie op de afspraken die tussen partners zijn gemaakt en wie signaleert hiaten en gaat daarmee aan de slag?

Kostenanalyse

De stijgende kosten van de geïndiceerde jeugdhulp heeft verschillende oorzaken. Namelijk: de hogere arbeidskosten van medewerkers die de jeugdhulp uitvoeren. En de verandering van de afrekensystematiek binnen de regio Holland Rijnland. Door deze verandering betaalt elke gemeente de eigen kosten voor de jeugdige in plaats van een solidariteitsafpraak. Mede dankzij bovenstaande zien we dat de kosten van jeugdhulp per jeugdige onevenredig hard stijgen. Er is op dit moment te weinig grip, voorspelbaarheid en sturing op de financiën. (Bron: Eindrapportage – Fundamentele heroverwegingen gespecialiseerde Jeugdhulp Holland Rijnland; KoxDeVoogd)

Huidige situatie

De gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen zijn onderdeel van de regio Holland Rijnland. Met deze regio is gezamenlijk de geïndiceerde jeugdhulp ingekocht en wordt er samengewerkt in een regionaal beleidsprogramma. De problematiek die we beschrijven wordt in de jeugdzorg al lange tijd ervaren, ook door partners werkend in het voorveld. Op het niveau van de regio Holland Rijnland is eind 2023 een bestuurlijke taskforce jeugd gestart om de problematiek te analyseren en oplossingsrichtingen met elkaar te bepalen. Vanuit deze taskforce wordt nu een aantal onderdelen uitgewerkt met als doel te voorkomen dat jeugdigen jeugdhulp nodig hebben en meer grip te krijgen op de financiën van de jeugdhulp. Deze onderdelen hebben ook invloed op het lokale veld. Deze onderdelen zijn:

- Herijkte regiovisie op gespecialiseerde jeugdhulp.
- Reikwijdte van jeugdhulp en verordening.
- Regie in casuïstiek en beschikken.

Binnen Hillegom, Lisse en Teylingen is de toegang van (jeugd) hulp belegd bij Vi1. In het voorjaar van 2025 is een hernieuwde overeenkomst afgesloten met Vi1 met als doel zelf ondersteuning te bieden aan jeugdigen en hun gezin in plaats van doorverwijzen. Zij werken toe naar een stevig lokaal team.

[Stevige lokale teams | voor Jeugd & Gezin](#)

Ambitie

Gezien de maatschappelijke ontwikkelingen en de wens om het aantal jeugdigen dat jeugdhulp nodig heeft te verminderen vinden we het belangrijk om te focussen op het gewone leven van jeugdigen en hun gezin, preventie en het voorveld. De 'kijk' op opvoedvragen aan te passen, ook wel normaliseren genoemd. En een situatie te creëren waarin er niet direct gefocust wordt op de jeugdige zelf maar juist ook op de context van de jeugdige; het gezin, kinderopvang of onderwijs, vrijetijdsbesteding en omgaan met leeftijdsgenoten. Het versterken van de pedagogische basis waarin elke

jeugdige in onze gemeente kan opgroeien tot een zelfstandig en weerbaar jongvolwassene die mee kan doen, en een bijdrage kan leveren aan de maatschappij.

We onderkennen dat de weg naar volwassenheid met hobbels gepaard gaat. Hobbels voor de jeugdige zelf en hun gezin, dat hoort bij het leven. Een pedagogische basis is helpend om met deze hobbels om te (leren) gaan. Het informele en formele netwerk kan ondersteunend zijn voor de jeugdige en het gezin. Waar nodig is een professional in de buurt om het gesprek te voeren en ondersteuning te bieden. Mocht de vraag toch groter worden of zijn, vinden we het als gemeente belangrijk dat er na een brede analyse gekeken wordt naar de kwaliteiten van het gezin en waar tijdelijke versterking nodig is. Wanneer jeugdhulp nodig is, wordt deze 'betrokken', moet deze van goede kwaliteit zijn en dient te allen tijde te worden gekeken naar de effectiviteit en doelmatigheid van de ingezette interventie.

Samenwerken aan doelmatige en passende inzet van jeugdhulpmiddelen

De beschikbare middelen zijn schaars, zowel financieel als in de beschikbaarheid van passende jeugdhulp. Deze middelen kunnen maar één keer worden ingezet. Daarom is een sterke koppeling tussen inhoudelijke keuzes en financiële verantwoordelijkheid noodzakelijk.

Voor Vi1 ligt hierin een belangrijke taak: inzetten op zelf ondersteuning bieden en indien nodig jeugdhulp erbij halen. Vi1 bekijkt wanneer zij wel specialistische (en dure) jeugdhulp betrekken en wanneer niet. De inhoudelijke afweging en de gedeelde besluitvorming met het gezin maken naast kostenbewust handelen, essentieel onderdeel uit van het vakmanschap van de professional. Kostenbewust handelen vraagt kennis over kwaliteit van jeugdhulp die betrokken wordt en een afweging over doelgericht en efficiënt inzetten van middelen. Het is nodig dat hier en samenspel tot stand komt tussen Vi1, de Service Organisatie Zorg (SOZ) en het regionaal beleidsprogramma. Samen streven we naar passende hulp vanuit de zorgaanbieders.

Rol van preventieve partners binnen het sociaal domein

Daarnaast spelen andere preventief werkende partners binnen het sociaal domein, zoals scholen, kinderopvang, CJG, JGZ en welzijnsorganisaties een belangrijke rol. Door vroegtijdige signalering, preventieve ondersteuning en de samenwerking kan worden voorkomen dat zwaardere, en duurdere, vormen van jeugdhulp nodig zijn. Goede afstemming met deze partners draagt daarmee rechtstreeks bij aan zowel inhoudelijke kwaliteit als financieel verantwoord handelen.

Op grond van de Jeugdwet kunnen naast de gemeente ook huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten en gecertificeerde instellingen naar jeugdhulp verwijzen. De kosten van de ingezette jeugdhulp, waarbij het niet uitmaakt wie de verwijzer is, komt terecht bij de gemeenten. Met deze partijen zijn heldere samenwerkingsafspraken nodig om gezamenlijk grip te krijgen op kosten, inzet en doelmatigheid.

Gezamenlijke taak

Om de opgave op te pakken en een verandering op gang te brengen is een andere aanpak noodzakelijk. Dat bereiken we niet met de huidige manier van werken. Het is belangrijk voor het slagen van deze opgave dat bestuurders, de gemeenteraden, collega's en partners (zowel bestuurders als uitvoerenden) zich verbinden aan de opgave en met elkaar deze opgave oppakken en inhoud gaan geven.

Programmatische aanpak

We zien de programmatische opgave als geheel. De opgave is complex, verweven en raakt meerdere onderdelen van het leven van jeugdigen en gezinnen tegelijk. We kiezen er daarom bewust voor om niet in losse projecten, deeloplossingen of afzonderlijke maatregelen te denken maar de opgave als één samenhangend geheel te benaderen. We streven naar twee hoofdoelen:

1. Meer jeugdigen en gezinnen met wie het goed gaat.
2. Kostenbeheersing van de geïndiceerde jeugdhulp.

Deze hoofdoelen bereiken we niet door simpelweg minder hulp te bieden, maar door in te zetten op voorkomen van jeugdhulp en beter, eerder en passender te ondersteunen. Dit kunnen we alleen bereiken samen met onze partners. De vier onderliggende doelen vormen de motor achter deze beweging.

1. We doen het juiste voor jeugdigen

Alles begint met het perspectief van jeugdigen en hun gezin. Wanneer we hun vraag, hun leefwereld en hun ontwikkelkansen centraal zetten, ontstaat een scherpere en betere inzet van ondersteuning. En als ouders/verzorgers moeilijk deze vraag kunnen verwoorden, krijgen ze hier hulp bij. Het juiste doen is zowel menselijk als financieel de meest duurzame keuze.

2. Minder en kortere jeugdhulptrajecten

Door vroeg te signaleren, gericht te werken en in samenspraak met elkaar te kijken wat de best passende hulp is voor dit gezin voorkomen we dat problemen verergeren. Dit leidt tot:

- Minder instroom in de jeugdhulp.
- Kortere trajecten als jeugdhulp wél nodig is.
- Versterken van eigen kracht en mogelijkheden in het eigen netwerk.

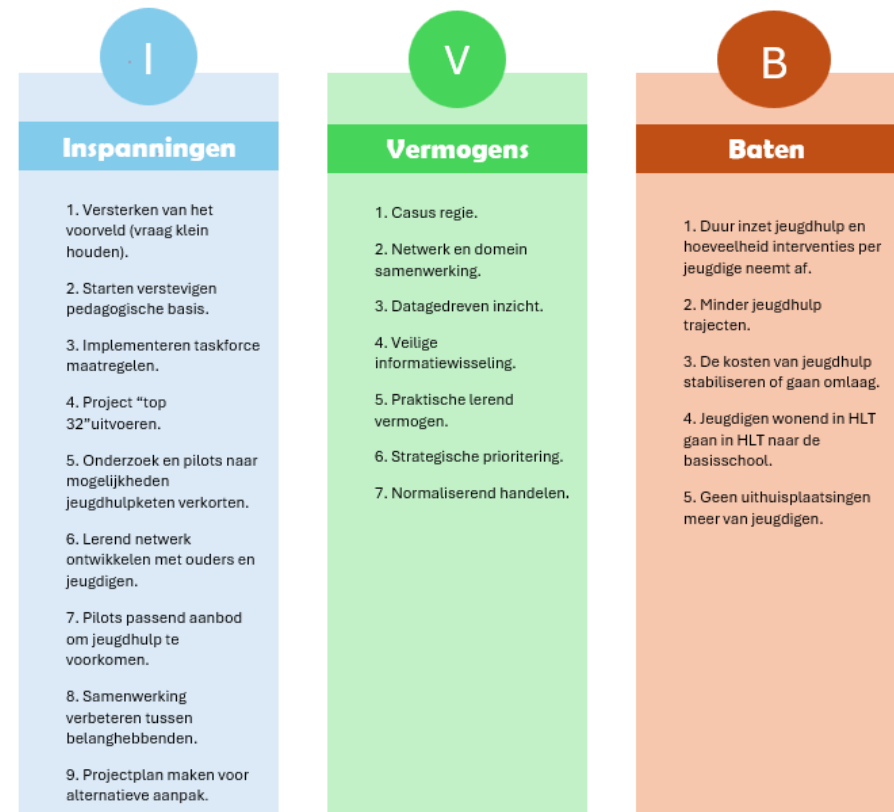
3. Een stevig lokaal team waarin we het netwerk rond een gezin vergroten en daarmee de steun in de omgeving van de jeugdigen en ouders/verzorgers

We willen niet meer van licht naar zwaar, maar tijdelijk jeugdhulp erbij halen en afschalen zodra dit kan.

4. Een alternatieve aanpak voor gezinnen waar meer speelt en die intensieve jeugdhulp ontvangen

Een deel van de gezinnen heeft te maken met meervoudige, vaak hardnekkige problematiek. Voor hen werkt de standaardinzet van jeugdhulp onvoldoende. We zetten daarom in op intensieve samenwerking met aanpalende domeinen (Wmo, werk, inkomen, onderwijs, veiligheid).

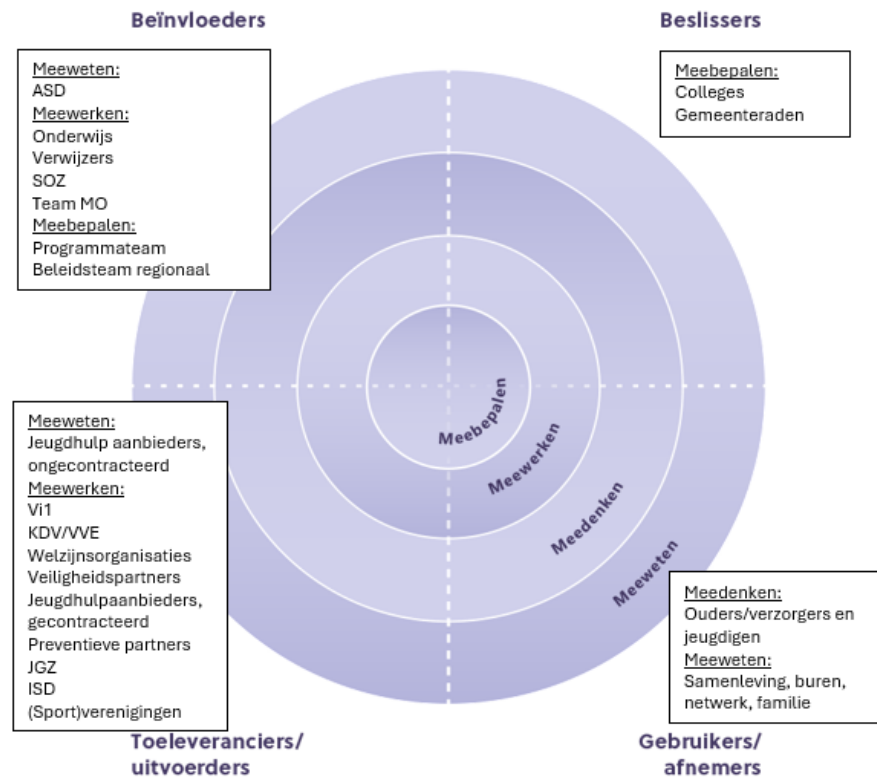
Onze aanpak is dus niet alleen een bestuurlijke keuze, maar een inhoudelijke en praktische noodzaak. Het is een streven naar een systeem dat werkt voor iedereen. Om de beweging in gang te zetten zijn onderstaande inspanningen, vermogens en baten geformuleerd. Gezamenlijk dragen zij bij aan de doelen en de ambitie.

Partners

Partners zijn in dit programmaplan essentieel voor het behalen van de doelen; zij dragen bij aan de opgestelde ambitie. Het vraagt om actieve betrokkenheid en bewuste keuzes, zowel bestuurlijk, tactisch als operationeel. We werken ernaar toe dat inzichtelijk wordt wat partners nu al bijdragen aan het programmaplan. Ook werken we aan draagvlak voor een gezamenlijk resultaat. We investeren in de samenwerking onderling waardoor meer kennis ontstaat over elkaars werkwijze en het onderlinge begrip vergroot.

Onderstaand plaatje geeft de verhoudingen weer wat betreft de partners ten opzichte van het programmaplan.

Risico's en punten van aandacht

Bij de uitvoering van het programmaplan hebben we te maken met verschillende risico's en aandachtspunten waar we rekening mee moeten houden of waar we tegen aan kunnen lopen. Het belangrijkste aandachtspunt is de stem van jeugdigen en hun gezin voldoende te benutten in de ontwikkelingen en het toetsen van de aanpak. Bij de uitvoering van het programma is risicomangement één van de onderdelen.

Strategische en organisatiepunten:

- Onvoldoende strategische aansluiting: het programma levert resultaten op, maar deze dragen niet bij aan de ambitie.
- Onvoldoende koersvastheid: de gewenste verandering vraagt tijd, waardoor zichtbare resultaten uitblijven en het risico ontstaat dat we te snel van koers afwijken terwijl juist vasthoudendheid nodig is.
- Draagvlak en commitment: ontbrekende steun van partners waardoor zij onvoldoende integraal werken of te veel redeneren vanuit eigen kaders en financiering.
- Dat we als gemeente en samenwerkingspartners onvoldoende vanuit het gemeenschappelijke doel werken.
- Veranderende prioriteiten: Het programma wordt ingehaald door nieuwe strategische inzichten, waardoor de noodzaak verdwijnt.

Programmamanagement en operationele punten:

- Na het vaststellen van dit programma moeten we scherp zijn en blijven op de scope, zodat deze niet ongecontroleerd uitbreidt, waardoor de businesscase niet meer haalbaar is en we de focus verliezen.
- Onderlinge samenhang: Belangrijk om blijvend te checken dat de projecten binnen het programma op elkaar aansluiten.
- Resourceconflicten: de schaarse middelen (mensen, budget, IT) worden tegelijkertijd door meerdere projecten binnen het programma geclaimd.
- Ineffectief programmamanagement: onvoldoende regie, te weinig risico escalatie vanuit projecten of slechte communicatie.

Financiële en planningspunten:

- Budgetoverschrijdingen: tegenvallende kosten door onvoorziene uitgaven in de aangesloten projecten.
- Planningsrisico's: mijlpalen worden niet gehaald, waardoor de baten van het programma later worden gerealiseerd.
- Verschuiving in baten: de verwachte baten zijn te ambitieus geformuleerd.

Risico's en aandachtspunten bij partners:

- Helderheid over de samenwerking en verwachtingen over en weer.
- Capaciteitsproblemen bij partners waardoor zij onvoldoende kunnen bijdragen aan onderdelen van het programma.

- Onvoldoende sturing op kwaliteit van de inspanningen door partners: verschillen in werkwijze, onvoldoende resultaatgericht.
- Partners hebben onvoldoende zicht op de sociale kaart en vinden elkaar niet genoeg.

Kennis- en informatiemanagement:

- Verlies van kritieke kennis: het vertrek van sleutelfiguren binnen het programma.
- Slechte informatievoorziening: besluiten worden genomen op basis van onvolledige of onjuiste data over de status van deelprojecten.

Van ambitie naar uitwerking

In Teylingen zien we een duidelijk gezamenlijk doel om jeugdigen eerder en beter te ondersteunen, voordat vragen uitgroeien tot zorgen waarvoor gespecialiseerde jeugdhulp nodig is. Tijdens de stakeholderbijeenkomst spraken de partners vanuit een gedeelde overtuiging: gezinnen zijn het best geholpen wanneer professionals elkaar weten te vinden, wanneer signalen vroeg worden opgepakt en wanneer er een herkenbare professional is die moeiteloos schakelt tussen school en thuis. Partners bespraken hun zorgen over versnippering van hulp en de wachttijden en capaciteitsproblemen die druk zetten op hun werk.

In dat geheel legt Teylingen een duidelijke ambitie neer: we willen dat over vijf jaar niet meer 1 op de 8 kinderen gespecialiseerde jeugdhulp ontvangt, maar 1 op de 15. Dat doen we niet door minder hulp te bieden, maar door problemen eerder te zien, vragen sneller en dichterbij op te pakken en door gespecialiseerde hulp alleen in te zetten wanneer dat noodzakelijk is. We willen een systeem waarin het normaal is dat een ouder een vraag stelt bij school, waarin professionals elkaar snel weten te vinden, en waarin zware jeugdhulp een tijdelijke aanvulling is op wat thuis, in de klas en in de wijk al gebeurt. Dit doen we niet alleen lokaal, ook regionaal zetten we stappen. Die regionale richting geeft stevigheid aan de lokale beweging: wat we in Teylingen nodig hebben, sluit aan op wat regionaal noodzakelijk blijkt voor betere sturing en het terugbrengen van instroom. Het doel is dat gezinnen straks niet meer hoeven te navigeren door een ingewikkeld systeem, maar dat het systeem om het gezin heen beweegt.

Fasering van het programma

De verandering die we willen realiseren raakt zowel het dagelijkse werk van professionals als de manier waarop we sturen en samenwerken. Zo'n beweging moet zorgvuldig worden opgebouwd, zodat partners kunnen aanhaken, input kunnen leveren, meebewegen en mee kunnen uitvoeren. Op deze wijze bewerkstelligen we

veranderingen en boeken zichtbaar resultaat. Daarom werken we in drie fasen die elkaar logisch opvolgen.

We starten met het neerzetten van het fundament, waarna in de tweede fase de nieuwe werkwijze echt zichtbaar wordt in de klas, bij ouders en tussen partners. In de derde fase borgen we dat deze manier van werken blijvend onderdeel wordt van het Teylingse jeugdinstel. Op die manier ontstaat een aanpak die niet afhankelijk is van losse projecten of personen, maar ingebed raakt in de structuur van onderwijs en zorg. Op deze manier werken we samen om het doel van 1 op 15 te realiseren.

Fase 1 – Fundament neerzetten (jaar 1)

In het eerste jaar richten we ons op de onderdelen die de basis vormen voor alle vervolgstappen. We starten met wat nú al noodzakelijk en uitvoerbaar is, en ontwerpen parallel daaraan de strategische elementen die we in fase 1 en 2 implementeren.

- Versterken van de pedagogische basis
We bereiden de deelname aan een brede pedagogische aanpak voor zoals Opgroeien in een Kansrijke omgeving (OKO) en versterken de samenwerking tussen school, CJG/JGZ, kinderopvang en ouders.
- Investeren in het voorveld door Vi1 te versterken
Vi1 wordt zichtbaarder en consistentier aanwezig en gaat een stevigere rol spelen in vroegsignalering, lichte ondersteuning en verbinding met thuis. De precieze invulling, op scholen (primair, of voortgezet onderwijs) of bij huisartsen, wordt in fase 1 nog verder uitgewerkt.
- Gemeentelijke regisseur jeugdhulptrajecten
De regisseur brengt patronen, knelpunten en mogelijkheden tot doelmatiger inzet in beeld en verbindt signalen uit casuïstiek met systeemverbetering.
- Implementeren van taskforce maatregelen
We passen de regionale afspraken over reikwijdte, toegang en beschikkingen lokaal toe, zodat werkwijzen beter voorspelbaar en eenduidig worden.
- Ontwerpen van vijf aanvullende inspanningen
Samen met partners werken we aan ontwerp en planvorming voor: (1) trajectverkorting, (2) een lerend netwerk, (3) pilots passend aanbod in het voorveld, (4) verbeterde samenwerking, en (5) een alternatieve aanpak middels de doorbraakmethode voor gezinnen met meervoudige problematiek.

Resultaat fase 1:

Aan het einde van fase 1 is in Teylingen is een gezamenlijk fundament gelegd doordat de belangrijkste uitgangspunten zijn afgestemd, de basisinspanningen zijn gestart en weten partners elkaar beter te vinden vanuit duidelijkere afspraken en een meer herkenbare samenwerking in het voorveld.

Fase 2 – Implementeren en opschalen (jaar 2–3)

In deze fase vullen we de fundamenten uit fase 1 verder in met structurele uitvoering. De ontworpen onderdelen worden geïmplementeerd en landen in de praktijk:

- Implementatie van de vijf aanvullende inspanningen
De ontworpen interventies worden in uitvoering gebracht, variërend van pilots tot structurele samenwerkingsafspraken.
- Veranderstrategie verankeren in het dagelijks werk
Partners gaan werken volgens dezelfde uitgangspunten: normaliseren, dichtbij oplossen, samenwerken in de context en kostenbewust afwegen.
- Eén gezamenlijke monitorings- en verbetercyclus in praktijk brengen
We sturen cyclisch op instroom, duur, effectiviteit, uitstroom en kosten, en verbeteren onze werkwijze op basis van data.
- Actieve sturing op instroom, duur en effectiviteit
We ontwikkelen een monitoringsaanpak waarmee elke inspanning meetbaar wordt en we inzicht krijgen of de uitvoering effect heeft. Daarmee geeft de monitor richting aan keuzes en aanpassingen binnen het programma.

Effect van deze fase:

De nieuwe manier van werken wordt zichtbaar in de praktijk: minder escalaties, kortere trajecten en meer lichte ondersteuning.

Fase 3 – Borgen en verduurzamen (jaar 4–5)

In de laatste fase wordt de nieuwe werkwijze standaard in Teylingen. De beweging is niet langer afhankelijk van individuen of projecten, maar onderdeel van het gemeentelijk jeugdstelsel.

- Nieuwe werkwijzen structureel inbedden
Pedagogische basis versterken, normaliserend werken en inzet van Vi1 op scholen zijn geïntegreerd in de vaste werkprocessen.
- Regie op casuïstiek volledig verankerd
We hebben regie op de casuïstiek binnen het jeugdstelsel.

- Datagedreven sturing als vaste basis
De monitor en verbetercyclus zijn standaard onderdeel van beleid, samenwerking en besluitvorming.
- Samenwerking is duurzaam en stabiel
Partners werken met vaste routines, gedeelde taal en voorspelbare afstemming.
- Gespecialiseerde jeugdhulp wordt kort, licht, passend en betaalbaar ingezet
Hiermee bereiken we de beweging richting 1 op 15 jeugdigen in de jeugdhulp.

Effect van deze fase:

Teylingen beschikt over een toekomstbestendig jeugdstelsel dat werkt voor gezinnen én voor professionals.

Businesscase

Om te kunnen bepalen of het programmaplan haalbaar is, is er een businesscase opgesteld. We kijken naar de beschikbare middelen en de inspanningen in relatie tot de te behalen doelen. We proberen de vragen te beantwoorden ‘waarom dit programmaplan een goed idee is?’ en ‘wat kost het ons en wat brengt het ons?’. Welke investeringen zijn er nu nodig om breder in te kunnen zetten zodat onze gemeenten op langere termijn profijt hebben van de maatschappelijke effecten die we willen bereiken met dit programmaplan. Regionaal is een businesscase opgesteld van de taskforce maatregelen. Deze regionaal afgestemde maatregelen implementeren we lokaal in elke gemeente. De maatregelen worden nog uitgewerkt. In de financiële overzichten benoemen we de bedragen apart van de taskforcemaatregelen, de kosten zijn al eerder opgenomen in de begroting per gemeente.

Financiën

Met het oog op de financiën is gekeken naar investeringsmogelijkheden: De incidentele middelen van de hervormingsagenda zijn door de gemeenteraad geoormd om in te zetten voor dit programma. De financiële effecten op de ontwikkeling van de jeugdhulpkosten door de investeringen vanuit dit programmaplan zijn onzeker, dit heeft direct effect op de wijze waarop we het programmaplan kunnen uitvoeren. In welke intensiteit en in welke snelheid. Daarnaast zijn er financiële onzekerheden die van invloed zijn op de ontwikkelingen van jeugdhulpkosten. Zoals de indexatie, het feit dat de jeugdwet een ‘open’ einde regeling betreft en wanneer een of meerdere jeugdigen uit huis worden geplaatst brengt dit hoge kosten met zich mee.

Aannames en verwachtingen

We hebben met verschillende aannames gewerkt tijdens het uitwerken van deze businesscase.

- Een looptijd van 5 jaar voor het programma. De ambitie die we nastreven is fors, dat vraagt eerst flink investeren in tijd en geld. Partners betrekken, draagvlak uitbreiden, plannen samen concretiseren en samen uitvoeren. De periode van 5 jaar is ook gekozen om de looptijd over de komende bestuursperiode heen te tillen.
- De in fase 1 genoemde projecten, strategieën en activiteiten komen waar nodig terug in het financiële overzicht.
- De inzet van een programmamanager en een programmasecretaris is tot aan het einde van de looptijd van het programma.
- Vanaf 1 oktober 2025 is een extra beleidsmedewerker ingezet om het programmaplan te helpen opstarten en andere beleidsmedewerkers werk uit handen te nemen zodat zij kunnen bijdragen aan het programmaplan. Deze inzet stopt op 1 oktober 2026, omdat de verwachting is dat de werkzaamheden van het programmaplan en de huidige werkzaamheden in elkaar zijn gevloeid.
- Om goed te kunnen monitoren wat de effecten zijn van de investeringen is het belangrijk dat er een dataspecialist gekoppeld wordt aan het programmaplan. Deze persoon komt vanuit het team bedrijfsinformatie en compliance (BIC) van HLTsamen, mochten zij niet kunnen leveren dan wordt een dataspecialist ingehuurd.

Baten: welke baten kunnen we hiermee realiseren?

De taskforce maatregelen dragen vooral bij aan het stabiliseren van de kosten van jeugdhulp en dragen beperkt of niet bij aan de andere baten zoals deze zijn opgenomen in dit programmaplan. Vanaf 2027 wordt verwacht dat de taskforce maatregelen opbrengsten (kostenreductie jeugdhulpkosten) laten zien per gemeente. Met dit programma dragen we bij aan alle baten en investeren we nu zodat er over een aantal jaar een stevige en sterke pedagogische basis is in elke gemeente. Waarbij we bij voorbaat weten dat 'geen uithuisplaatsingen van jeugdigen' moeilijk te realiseren is. We zijn voorzichtig qua inschatting wanneer een maatschappelijk effect zichtbaar is. Uitgaande van een looptijd van 5 jaar, verwachten we na 2 - 2,5 jaar de eerste resultaten. We verwachten dat dit resultaat 'breder' is in vergelijking met de taskforce maatregelen, omdat we breed inzetten op meerdere gebieden. Dit vraagt om de inrichting van een goede monitor.

(On)zekerheden: hoe (on)zeker is het dat de baten tot stand gaan komen?

De onzekerheden met betrekking tot de taskforce maatregelen richten zich met name op de randvoorwaarden. Zoals een stevig lokaal team. Kijkend naar het programma kunnen we de volgende onzekerheden benoemen:

- Toevallig 'veel' uithuisplaatsingen binnen de gemeente. Dit vraagt van de betrokken partijen in de casuïstiek (voordat uithuisplaatsing aan de orde is) om te monitoren en regie te voeren, of de ingezette interventie effectief en doelmatig is voor de jeugdige en het gezin.
- De snelheid waarmee we de vele partners mee kunnen nemen in de 'visie op jeugd' en de doelen van dit programma. We hebben hiermee een eerste start gemaakt tijdens de stakeholderbijeenkomsten eind januari, begin februari 2026.
- Naast het meenemen in de visie op jeugd is het van belang hoe snel de vele partners handen en voeten kunnen geven aan de visie op jeugd in hun werkzaamheden. Om die reden zetten we in op verschillende strategieën.
- Er zijn nog geen afspraken over duurzame inzet van de programmamanager en de programmasecretaris. De inzet van de programmamanager loopt tot 1 september 2026 en de inzet van de programmasecretaris loopt tot 1 februari 2027.

Ingewikkeldheid: in hoeverre kunnen we het realiseren?

Er bestaat een afhankelijkheid tussen het implementeren van de taskforce maatregelen en de inspanningen uit het programma jeugd. We moeten goed in de gaten houden welke actie invloed heeft waarop en welk effect dat sorteert. Er gaan verschillende projecten en strategieën tegelijk lopen in verschillende snelheden.

Draagvlak: in welke mate is er draagvlak voor?

De indruk is dat het draagvlak hoog is om 'iets' aan jeugd te doen. Waar het gaat om de taskforce maatregelen is er draagvlak bij de bestuurders en betrokken partners. Ook zijn cliëntenraden geraadpleegd tijdens een regionale stakeholderbijeenkomst. Daarnaast is in de aanloop naar dit programmaplan in elke gemeente een stakeholderbijeenkomst georganiseerd. Daarnaast zijn verschillende gesprekken met partners gevoerd. Tijdens deze ontmoetingen voelden we met elkaar de urgentie om het anders te willen doen voor de jeugdigen. Draagvlak behouden is een blijvend aandachtspunt tijdens de uitvoering van het programma.

Risico's: wat zijn de risico's die eraan zijn verbonden?

De te verwachte investeringen voor de taskforce maatregelen zijn opgenomen in de begroting voor de jeugdhulpkosten. Wanneer de investeringen worden gedaan ten behoeve van de taskforce maatregelen daalt het saldo van de begroting voor

jeugdhulp. Met andere woorden de dekking van jeugdhulpkosten gaat met hetzelfde saldo naar beneden.

Daarnaast is het onzeker wanneer en met welk bedrag de voorgestelde inspanningen van het programmaplan een financiële opbrengst laten zien in de vorm van kostenreductie op de jeugdhulpkosten. We gaan er nu vanuit dat de eerste 2 jaar geïnvesteerd moet worden. Dit kan een risico zijn voor het draagvlak. Mogelijk moeten er keuzes gemaakt worden, dit heeft invloed op de (financiële) opbrengsten en in zijn geheel op de doeltreffendheid en de haalbaarheid van het programma. De keuzes kunnen betrekking hebben op een fasering van de in te zetten inspanningen en/of financiën erbij organiseren via de raden, via Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) of andere cofinanciering.

Binnen het gemeentelijk team van beleidsmedewerkers jeugd is de motivatie om met dit programma aan de slag te gaan heel hoog. Het team raakt weer op sterkte na vertrek van collega's met veel kwaliteit en kennis. Dit vraagt investeren in de nieuwe collega's zodat zij een goede bijdrage kunnen leveren.

	Investerings (exclusief indexatie)	2026	2027	2028	2029	2030
1	Personele kosten					
1a	Programmamanager, 16 uur p/w, (76.791 x 43.5%)	33.404	33.404	33.404	33.404	33.404
1b	Programmasecretaris, 16 uur p/w (66.510 x 43.5%)	28.932	28.932	28.932	28.932	28.932
1c	Beleidsmedewerker, 32 uur p/w, tot 1-10-202 (110.195 x 43.5%)	47.944				
2	Programmakosten	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
3	Activiteiten start in fase 1					
3a	Gemeentelijke regie in de jeugdhulptrajecten. Half jaar, 20 uur p/w (60.000 x 43.5%)	26.100				
3b	Versterken van het voorveld	272.810	412.539	412.539	412.539	412.539
3c	Pedagogische basis: Deelname OKO, activiteiten	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
3d	Projectleider pedagogische basis (75.000 x 43,5.5%)	32.625	32.625	32.625	32.625	32.625
4	Mogelijke kosten					
	Verlenging gem. regie, ½ jaar (60.000 x 43,5%)	26.100				
	Dataspecialist (91.000 x 43,5%)	39.585				
5	Activiteiten start in fase 2					
	Wordt uitgewerkt in fase 1		P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
	Totaal	522.500	522.500	522.500	522.500	522.500

	Dekking	2026	2027	2028	2029	2030
1	Hervormingsagenda middelen	522.500	522.500			
2	Verschuiving middelen jeugdhulpkosten naar preventie			522.500	522.500	522.500
	Totaal	522.500	522.500	522.500	522.500	522.500

	Taskforcemaatregelen; Verwerkt in de begroting	2026	2027	2028	2029	2030
1	Kosten, lokaal	210.597	287.177	287.177	287.177	287.177
2	Taskforce maatregelen reductie		-267.408	-552.816	-552.816	-552.816
	Totaal	210.597	19.769	-265.639	-265.639	-265.639

Totale financiële resultaten

De gespecialiseerde jeugdhulp is met de volgende bedragen opgenomen in de meerjarenbegroting van de gemeente Teylingen.

2026 € 10.223.571

2027 € 9.931.147

2028 € 9.132.239

2029 € 9.132.239

Door in te zetten op de baten van het Programmaplan Jeugd, inclusief de baten van de taskforce maatregelen streven we naar reductie van de kosten met 10 %.

Toelichting dekking van de kosten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de geraamde kosten voor het Programmaplan Jeugd 2026-2031. De raad heeft via een aangenomen motie middelen geoormd voor 2026 en 2027 vanuit de hervormingsagenda. Vanaf 2028 investeren we in het programmaplan Jeugd door middelen uit de gespecialiseerde jeugdhulp te verschuiven naar het preventieve veld.

De insteek is om zoveel mogelijk te investeren in het preventieve veld, door bijvoorbeeld extra capaciteit toe te voegen bij de uitvoerende partners. Vanaf 2027 wordt ruim 80% van de middelen ingezet in het preventieve veld. De overige middelen zijn noodzakelijk om het programmaplan aan te sturen. De benodigde middelen voor de taskforcemaatregelen zijn al opgenomen in de begroting, zo ook de ingeschatte reductie op de jeugdhulpkosten na inzetten van de taskforcemaatregelen. Deze maatregelen worden regionaal nog nader uitgewerkt, welke lokaal gaan landen

Vanaf 2031 gaan we ervan uit dat de werkzaamheden en activiteiten zijn geland in de nieuwe reguliere werkzaamheden.

Organisatie van het programmaplan

De organisatie van een programma in de uitvoeringsfase vraagt een andere inrichting ten opzichte van de ontwerpfase. Ook vraagt het een andere werkwijze. We gaan kort in op de wijze waarop we gaan sturen binnen het programma en de manier van werken. Vervolgens geven we inzicht in de overleggen en het doel van de overleggen.

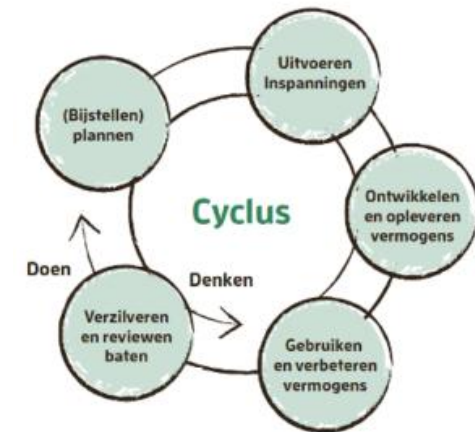
Sturingskader

De uitvoering van dit programma stuurt op basis van vijf kernparameters: tempo, haalbaarheid, efficiëntie, wendbaarheid en doeltreffendheid. Deze parameters zorgen voor voorspelbaarheid, realisme en lerend vermogen binnen het programma en de samenwerking met partners. Door deze integraal te monitoren sturen we tijdig bij en borgen we de kwaliteit van uitvoering.

- Tempo: gaat over de snelheid waarmee doelen moeten worden bereikt en middelen beschikbaar moeten zijn.
- Haalbaarheid: richt zich op de kans dat doelen haalbaar zijn binnen de beschikbare middelen, capaciteit en het draagvlak. Het programma toetst continu of betrokkenen het kunnen én willen uitvoeren, en past plannen aan wanneer haalbaarheid onder druk staat.
- Efficiëntie: gaat over de verhouding tussen kosten, inzet en baten. Omdat middelen schaars zijn, stuurt het programma op doelmatige inzet, vermijden van dubbel werk en optimaal gebruik van tijd, budget en expertise.
- Flexibiliteit: staat voor de mogelijkheid om doelen, activiteiten en middelen aan te passen wanneer omstandigheden veranderen. Door korte leer- en stuurcycli kan het programma inspelen op ontwikkelingen in de organisatie, doelgroep of omgeving.
- Doeltreffendheid: draait om de vraag of het programma daadwerkelijk de beoogde effecten bereikt. Uitkomsten worden gemonitord en bijgesteld.

Werkwijze

Het besturen en uitvoeren van een programma is een continue, cyclische activiteit. Regelmatig toetsen we hoe het ervoor staat en nemen we maatregelen om weer op koers te blijven. Het gaat om terugkijken: wat is er gebeurd en waar staan we nu? Maar bovenal om vooruitkijken: wat gaat er nog komen, wat staat ons te doen en hoe anticiperen we op nieuwe ontwikkelingen? Dit doen we volgens de afbeelding. We gaan

volgens een paar vaste stappen werken: de 'doen-cirkel'. Tegelijkertijd speelt ook de dynamiek van de 'denk-cirkel': denken vanuit de gewenste verandering. Als je vanuit die verandering terugdenkt, stelt dat eisen wat we daarvoor moeten gaan doen. Het is een manier om zowel tussentijds de opbrengsten in beeld te krijgen en daarbij het uiteindelijke doel niet uit het oog te verliezen. Op dit moment gaan we uit dat een cyclus een kwartaal in beslag neemt.

Overleggen

Vanaf april gaan we van start met onderstaande overleggen. Aan het einde van elke cyclus bekijken we of dit de gewenste vormen en samenstellingen zijn van de overleggen, waarbij doelmatig en efficiëntie belangrijke evaluatiepunten zijn.

Een aantal rollen lichten we nader toe. De teammanager neemt in eerste instantie plaats in de stuurgroep. Door programmatisch te gaan werken vraagt dit een andere werkwijze van de beleidsmedewerkers van het team jeugd en collega's. De teammanager weet goed wat er speelt in het team en kan zo makkelijker sturen op doelen, resultaten en risico's.

Een dataspecialist is niet opgenomen in onderstaande overleggen. Deze werkt op de achtergrond aan een dashboard voor dit programma. Het bouwen van het dashboard en gebruik van het dashboard wordt een vast onderdeel op verschillende agenda's.

Programmastuurgroep		
Wethouders Ambtelijk opdrachtgever Ambtelijk opdrachtnemer Teammanager	Besluiten nemen buiten mandaat ambtelijk opdrachtgever en opdrachtnemer. Informeren over de voortgang en gemaakte keuzes. Inzetten om te escaleren. Bepalen draagvlak, ambassadeurschap en koersvastheid van het programma.	Elke maand

Sponsorgroep		
Directie	Informeren voortgang, besluiten nemen, wanneer nodig prioritering van het programma ten opzichte van de organisatie.	4 x per jaar via kwartaalrapportage portfoliomanagement 1 x per jaar tijdens het directieoverleg

Programmateam		
Programmamanager Programmasecretaris Inspanning eigenaren Strategie eigenaren Financiën Communicatie	Besturing en uitvoering programma, zorgen voor het vormgeven van het programma, het managen van de inspanningen, voorbespreking programmastuurgroep.	Elke 2 weken

Actiegroep met betrokken partners gezamenlijk of per gemeente		
Wethouders Partners Programmamanager Programmasecretaris Leden programmateam	Meeweten Meedenken Meewerken	+/- 3 keer in het jaar

Afstemmingsgroep		
Programmamanager Programmasecretaris Collega's MO Collega's andere teams	Afhankelijk van de noodzaak van dat moment voor het programma: Informeren, meenemen in de voortgang, input vragen.	1 x in de 2 maanden

Bijlage 1: Fase 1- Uitwerking per onderdeel

Veranderstrategie

Doel	We realiseren één gezamenlijke manier van werken in het gehele jeugdveld, waarin professionals en partners handelen volgens dezelfde uitgangspunten: normaliseren, dichtbij oplossen, samenwerken in de context, kostenbewust werken en duidelijke regie op casuïstiek. De veranderstrategie zorgt voor voorspelbaar gedrag, betere samenwerking en een consistente beweging richting minder instroom en kortere trajecten.
Wat	In fase 1 ontwerpen we de volledige veranderstrategie: we bepalen hoe we de beweging vormgeven. We analyseren hoe er nu wordt gewerkt en bepalen de gewenste werkwijze. We maken inzichtelijk wat dit vraagt van gedrag en samenwerking, en welke ondersteuning en interventies nodig zijn om dit in praktijk te brengen. Dit in samenwerking met partners. We leggen vast hoe we in fase 2 gaan implementeren, nadat we de analyse hebben afgerond met een gezamenlijke intentieovereenkomst.
Bouwstenen	De uitgewerkte strategie bevat de gezamenlijke uitgangspunten, de gewenste nieuwe werkwijze en het daarbij horend gedrag, de aanpak om dit te realiseren (zowel inhoudelijk als in samenwerking), de rollen en verantwoordelijkheden, de interventies die we inzetten en de planning voor implementatie.

Communicatiestrategie

Doel	<ol style="list-style-type: none"> Ouders/verzorgers, jeugdigen en partners zijn geïnformeerd en meegenomen in de visie die we als gemeente en partners hebben op opvoeden en de rol van ouders/verzorgers. Partners zijn geïnformeerd over en betrokken bij de voortgang van het programmaplan, waardoor zij kunnen meelesen, meedenken en meedoen. <p>De communicatiestrategie draagt bij aan de versterking van de pedagogische basis, waardoor het met meer jeugdigen en ouders/verzorgers goed gaat.</p>
Wat	De uitgewerkte strategie richt zich op: <ul style="list-style-type: none"> Het programmaplan in zijn geheel. Pedagogische basis, versterken van het voorveld, taskforcemaatregelen. Per inspanning en per strategie, in samenhang met elkaar.
Bouwstenen	<ul style="list-style-type: none"> Communicatie over voortgang programmaplan naar partners. Ondersteunend communiceren over de veranderstrategie naar ouders/verzorgers/jeugdigen voor partners. Communicatie per inspanning en per strategie als onderdeel van de communicatiestrategie, gezien in het geheel. Communicatie strategisch communicatieplan vanuit de regio. Successen vieren.

Strategie normaliseren

Doel	Het terugdringen van jeugdzorgkosten door een cultuur waarin ouders/verzorgers, jeugdigen en professionals veel meer zelf of samen oplossingen vinden, zonder direct specialistische jeugdhulp in te schakelen. Dit vraagt om een fundamentele cultuurverandering bij uitvoeringsorganisaties én bij gezinnen.
Wat	<ol style="list-style-type: none"> Cultuurverandering bij professionals. Empowerment van ouders/verzorgers en jeugdigen. Activeren van het sociale netwerk. Preventie en vroegsignalering.
Bouwstenen	Aansluiten bij wat er al is ontstaan in de samenleving, buurtinitiatieven, inloopgelegenheden, verenigingen en digitale tools. Sterke relatie met pedagogische basis versterken, communicatiestrategie en veranderstrategie.

Monitoringsaanpak

Doel	We zorgen dat we per inspanning en baat kunnen monitoren of we op koers liggen om de doelen te realiseren. De datastrategie ondersteunt sturing: tijdig zien wat werkt, wat niet werkt en waar moet worden bijgesteld.
Wat	In fase 1 ontwikkelen we een monitoringsaanpak waarmee elke inspanning een set indicatoren krijgt die meetbaar maakt of de uitvoering effect heeft. De data-afdeling ontwikkelt op basis hiervan een dashboard/factsheet waarin alle indicatoren samenkomen. In dit dashboard/factsheet wordt ook inzicht gegeven in de instroom, de duur en de kosten van jeugdhulp. De inspanning in fase 1 is dus: <ul style="list-style-type: none">- Bepalen welke indicatoren we per inspanning en per doel nodig hebben.- Vastleggen hoe, waar en hoe vaak data worden verzameld.- Bepalen hoe we de monitoringscyclus inrichten (bijv. kwartaal).- Samenwerken met de data-afdeling die het dashboard ontwikkelt.
Bouwstenen	<ul style="list-style-type: none">- Indicatoren per inspanning.- Indicatoren per baat.- Een opzet van een dashboard/factsheet.- Een gezamenlijke monitorings- en verbetercyclus.

Financieel inzicht in de gespecialiseerde jeugdhulpkosten

Doel	De kosten van gespecialiseerde jeugdhulp stabiliseren of gaan omlaag.
Wat	In fase 1 worden de lokale kosten in beeld gebracht, aanvullend op de afgesproken en lopende P&C Cyclus van de SOZ. Dit zorgt ervoor dat we gedurende het jaar meer een vinger aan de pols houden en wethouders daarover tussentijds kunnen informeren. Op die manier krijgen we meer inzicht in de kosten en worden de kosten voorspelbaarder. <ul style="list-style-type: none">- Maart: Voorlopige jaarverantwoording 2025.- Mei: voortgangsrapportage o.b.v. de dashboards.- Mei/juni: eerste prognose + definitieve jaarverantwoording.- September: tweede prognose.- Januari: voortgangsrapportage o.b.v. dashboards. De voortgangsrapportages geven inzicht in trendontwikkeling: <ul style="list-style-type: none">- Aantal en % cliënten en kosten in totaal en per segment.- Begrote kosten per jaar en uitnutting daarvan.- Zo mogelijk lokale duiding: nadere info over waar de kosten in zitten.- Beeld overige kosten gerelateerd aan jeugdhulp: uitvoeringskosten jeugdhulp door de SO Zorg, begrote kosten en uitnutting beleidsprogramma en kosten voor de programmamanager.
Bouwstenen	<ul style="list-style-type: none">- Informatie uit het dashboard van SOZ.- Nadere achtergrondanalyse van het gebruik en de kosten, in welke segmenten doen zich opvallende toenames voor?- Sturingsafspraken naar aanleiding van de analyse.- Samenwerkingsafspraken met verwijzers naar de gespecialiseerde jeugdhulp.

Inspanningen fase 2 uitwerken

Doel	We ontwerpen in fase 1 alle bouwstenen die nodig zijn om in fase 2 de vijf aanvullende inspanningen te kunnen implementeren. Het gaat om thema's die essentieel zijn voor het bereiken van jeugdhulp 1:15, kortere trajecten en betere samenwerking: meervoudige problematiek, netwerksamenwerking, kostenbewust werken, afspraken met verwijzers en actualiseren van opdrachten aan welzijn en Vi1. Door deze vijf onderwerpen als één ontwerp-inspanning te bundelen, creëren we samenhang, duidelijkheid en een solide basis voor uitvoering in fase 2.
Wat	In fase 1 werken we de vijf overige inspanningen verder uit, in samenwerking met onze partners, tot plannen die in fase 2 geïmplementeerd kunnen worden, te weten: <ul style="list-style-type: none"> - Pilots mogelijkheden trajecten verkorten. - Lerend netwerk ontwikkelen met ouders en jeugdigen. - Pilots passend aanbod in het voorveld. - Samenwerking verbeteren tussen belanghebbenden. - Alternatieve aanpak via de doorbraakmethode voor gezinnen waar veel speelt.
Bouwstenen	Elk van de onderwerpen wordt uitgewerkt op basis van de volgende bouwstenen: <ul style="list-style-type: none"> - Wat houdt de inspanning in? - Aan welke doelen draagt het bij? - Huidige stand van zaken (nul foto). - Wat moet de inspanning in fase 2 en 3 opleveren (bijdrage aan doelen en baten). - Proces en samenwerking (welke stappen gaan we zetten, wie doet wat en wat gaat het kosten). - Rollen en verantwoordelijkheden. - Randvoorwaarden (mandaat, tijd, data, vermogens). - Monitoring. - Planning en fasering.

Implementatie 'Versterken pedagogische basis'

Wat	We versterken de pedagogische basis door de leefomgeving van jeugdigen, thuis, school, vrije tijd en buurt, positiever, veiliger en gezonder te maken. We willen gaan werken volgens de principes van <i>Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)</i> : een aanpak waarbij gemeenten samen met alle partijen die betrokken zijn bij het opvoeden en opgroeien van de jeugd bouwen aan beschermende factoren rondom jeugdigen. Door deze gezamenlijke werkwijze creëren we een omgeving waarin ouders/verzorgers en jeugdigen meer steun ervaren, betere ontwikkelkansen krijgen en risicogedrag eerder wordt voorkomen. Daarmee blijven opvoedvragen kleiner en wordt gespecialiseerde jeugdhulp minder vaak nodig.
Overwegingen	Een alternatief programma is niet gevonden.
Draagt bij aan	<ul style="list-style-type: none"> • Meer jeugdigen met wie het goed gaat. • We doen het juiste voor de jeugdigen. • Kostenbeheersing. • Minder en kortere jeugdhulptrajecten.
Stand van zaken	Op dit moment is er geen domein overstijgende aanpak tussen gemeente en andere stakeholders. De gezamenlijke kapstok mist. Deze aanpak draagt bij aan de gezamenlijke ambitie binnen de Duin- en Bollenstreek, vastgelegd in de Ontwikkelagenda 2024-2028 Duin- en Bollenstreek ' <i>Een sterke pedagogische basis door krachtige samenwerking</i> '.
Levert op	Een meer jaren aanpak om jeugdigen kansrijk te laten opgroeien wat bijdraagt aan de volgende baten:

	<ul style="list-style-type: none"> • Duur inzet jeugdhulp en hoeveelheid interventies per jeugdige neemt af. • Geen uithuisplaatsingen meer. • Minder jeugdhulptrajecten. • Jeugdige wonend in HLT gaat in HLT naar de basisschool. • De kosten van jeugdhulp stabiliseren of gaan omlaag.
Proces en planning	Voor deelname aan OKO doorloopt de gemeente een meerjarig traject waarin eerst lokale data worden verzameld en geduid, waarna samen met partners prioriteiten worden vastgesteld en passende maatregelen worden uitgewerkt. Besluitvorming over deelname, het vrijmaken van een projectleider en het organiseren van een lokale stuurgroep zijn randvoorwaarden om te kunnen starten. Na de nulmeting volgt de uitvoering en monitoring, waarbij OKO werkt met een cyclisch proces van leren en bijstellen. Kosten bestaan uit deelname aan het OKO-programma van Trimbo (€16.000), interne uren voor coördinatie en samenwerking (projectleider 0.5 fte, kerngroep 1.5 fte) en extra inzet op preventieve activiteiten indien van toepassing.
Samenwerking met	Ouders, lokale welzijnsorganisaties, (sport)verenigingen, maatschappelijke organisaties, preventieve partners, Vi1, onderwijs, kinderopvang, Gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD).
Rollen en verantwoordelijkheden	Voor het opzetten van OKO neemt de gemeente de regie, zorgt voor bestuurlijk draagvlak en organiseert een projectleider, stuurgroep en samenwerking met onderwijs, ouders en preventieve partners zoals JGZ/GGD en welzijn. Deze partners leveren ieder hun eigen expertise: scholen en kinderopvang zijn sleutelpartners voor signalering en het schoolklimaat, ouders vertegenwoordigen het opvoeddomain, en welzijn en jongerenwerk brengen kennis in over de leefwereld en vrije tijd.
Randvoorwaarden	<ul style="list-style-type: none"> • Meerjarige samenwerking en commitment van alle partners. • Toegang tot relevante jeugddata (school, kinderopvang, GGD, gemeentelijk). • Projectleiding en capaciteit voor coördinatie. • Bereidheid van scholen, ouders en partners om actief deel te nemen.
Monitoring	Monitoring gebeurt via bestaande GGD-monitors en jeugd gezondheidsdata, aangevuld met lokale signalen en periodieke evaluaties. De monitor richt zich op: <ul style="list-style-type: none"> • Welbevinden, leefstijl en risicogedrag. • Beschermende- en risicofactoren in gezin, school, vrienden en vrije tijd (OKO-domeinen).

Implementatie 'Versterken voorveld'

Wat	Binnen het programmaplan Jeugd versterken we het voorveld door in te zetten op normaliseren, nabijheid en lichte ondersteuning. De drie gemeenten ontwikkelen elk een eigen lijn in het primair onderwijs, passend bij de lokale situatie. Voor Teylingen geldt dat de concrete invulling van deze inzet nog nader moet worden uitgewerkt, maar dat de grote lijn duidelijk is: investeren in het voorveld door Vi1 te versterken met als doel een herkenbare professional die moeiteloos schakelt tussen school en thuis. Teylingen bevindt zich nog in een fase waarin behoeften, mogelijkheden en gewenste vormen van inzet verder worden onderzocht samen met de uitvoerende partners.
Overwegingen	Uit de stakeholderbijeenkomst is naar voren gekomen dat er behoefte is aan een professional die de schakel vormt tussen school en thuis. Welke vorm deze investering moet krijgen, bijvoorbeeld op scholen of bij de huisarts, moet nog onderzocht worden.
Draagt bij aan	<ul style="list-style-type: none"> • Meer jeugdigen en ouders/verzorgers met wie het goed gaat. • Minder en kortere jeugdhulptrajecten binnen HLT. • We doen het juiste voor de jeugdigen.
Stand van zaken	Vi1 heeft drie contactpersonen voor onderwijs en bieden consultaties en advies op de basisscholen in Teylingen. De samenwerking is stabiel, maar scholen vragen meer structurele aanwezigheid. Er is een POH-J bij de huisartsen in Teylingen, de werkdruk voor deze professional is echter niet houdbaar.
Levert op	<ul style="list-style-type: none"> • Duur inzet jeugdhulp en hoeveelheid interventies per jeugdige neemt af. • Minder jeugdhulptrajecten (van 1 op 8.5 naar 1 op 12 in 3 jaar). • Jeugdige wonend in HLT gaan in HLT naar de basisschool. • De kosten van jeugdhulp stabiliseren of gaan omlaag.
Proces en planning	Q2: Verkennen mogelijkheden versterken Vi1 op scholen (basisonderwijs en voortgezet onderwijs) en POH-J. Q2: Ontwerpfase (afstemming en uitwerking met partners, opdracht/aanpassing, plan monitoring, bestuurlijke besluitvorming). Q3: Start inzet.
Samenwerking met	Uiteindelijke samenwerking met partners is afhankelijk van de in te zetten lijn. Denk in ieder geval aan: basisscholen, Vi1, WZK.
Rollen en verantwoordelijkheden	Gemeente: Stelt kaders, faciliteert proces, maakt afspraken over inzet en bewaakt voortgang/kwaliteit. Scholen en huisartsen: Formuleren behoeften, bieden ruimte voor samenwerking, leveren input voor monitoring. Vi1: ontwerpen samen, leveren afgesproken inzet, werken preventief en laagdrempelig, stemmen af met school en netwerkpartners.
Randvoorwaarden	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoende en stabiele ureninzet. • Duidelijke opdracht, rolafbakening en werkprocessen. • Aansluiting bij de huidige zorgstructuur op school als integraal onderdeel. • Voldoende financiering. • Beheersbare caseload en aandacht voor professionele ondersteuning.
Monitoring	<ul style="list-style-type: none"> • Zichtbaarheid & bereik: uren per school, inloopmomenten, aantal ouders/leerlingen bereikt. • Onderwijssteun: consultaties aan leerkrachten/IB'-er; ervaren handelingsbekwaamheid. • Doorstroom jeugdhulp: aantal verwijzingen en gemiddelde trajectduur (voor/na). • Normalisering & preventie: aantal laagdrempelige groepsinterventies, themabijeenkomsten, ouderparticipatie. • Tevredenheid: scholen, ouders en Vi1, huisartsen (periodieke feedback). <p>(Exacte meetdefinities en meetfrequentie worden samen met scholen en uitvoerende partners uitgewerkt in Q2).</p>

Systemanalyse jeugdhulpketen

Wat	De gemeentelijk regisseur richt zich op regie, doelmatigheid en financiële beheersing binnen de bestaande jeugdhulpketen. Hiervoor wordt een data- en praktijkgerichte analyse uitgevoerd van de huidige werkwijze. Inzichten uit zowel dure als complexe casuïstiek én het bredere systeem worden periodiek samengebracht. Zo leiden casussignalen tot structurele verbeteringen, en worden systeembevindingen getoetst in de praktijk. Het project formuleert verbetermaatregelen en advies voor sturing en monitoring, maar voert geen contractuele- of subsidie wijzigingen door. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de accounthouder.
Overwegingen	Het project richt zich op systeemverbetering en versterking van regie, niet op uitvoeringsmanagement of het opleggen van prestatie-eisen. Deze rolzuiverheid is noodzakelijk voor heldere samenwerking en sturing binnen het Programma Jeugd.
Draagt bij aan	<ul style="list-style-type: none"> • Alternatieve aanpak. • Kostenbeheersing. • Minder & kortere trajecten. • We doen het juiste voor de jeugdigen.
Stand van zaken	Er is momenteel geen overkoepelende analyse van de jeugdhulpketen binnen HLT, waardoor zicht op samenhang, patronen en ketenprestaties ontbreekt.
Levert op	<ul style="list-style-type: none"> • Duur inzet jeugdhulp en hoeveelheid interventies per jeugdige neemt af. • Minder jeugdhulptrajecten. • De kosten van jeugdhulp stabiliseren of gaan omlaag.
Proces en planning	<p><u>Verdiepende analyse en focus (maart – mei 2026)</u></p> <p>Diepte-analyse Top 32 casussen met als resultaat een analyse-notitie met 3–5 structurele knelpunten en eerste verbeterrichtingen.</p> <ul style="list-style-type: none"> · Identificeren van terugkerende patronen, analyse van verwijspatronen (toegang, praktijkondersteuner huisarts-jeugd (POH-Jeugd), JGZ, gecertificeerde instellingen (GI's) en benutting voorliggend veld. · Interviews sleutelprofessionals. <p><u>Gerichte interventies en bijsturing (juni – september 2026)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> · Advisering over aanscherping verlengings- en afschaalpraktijk en het inzetten van de buiten budgettaire route. · Verduidelijking rolverdeling toegang – POH-Jeugd – JGZ – GI's. <p>Resultaat: concrete verbetermaatregelen in uitvoering en eerste zichtbare effecten in trendontwikkeling.</p> <p><u>Borging en advisering (oktober – december 2026)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> · Evaluatie effecten Top 32-interventies. · Analyse van structurele systeemaanpassingen. · Opstellen adviesnotitie aan accounthouders en bestuur over structurele verbeteringen. · Formuleren van advies over mogelijke sturings- en monitoringsindicatoren binnen de subsidierelatie. · Bestuurlijke eindrapportage en overdracht.
Samenwerking met	Vi1, SOZ, huisartsen/POH-Jeugd, GI's, uitvoerende partners.
Rollen en verantwoordelijkheden	De rolverdeling wordt gedurende het project uitgewerkt en afgestemd.
Randvoorwaarden	<ul style="list-style-type: none"> • Beschikbaarheid data vanuit Vi1 en SOZ. • Bereidheid van POH-Jeugd, JGZ-artsen, GI's en uitvoerende partners om input te leveren.
Monitoring	Monitoring gebeurt via een compacte set kritieke prestatie-indicatoren (KPI's) te weten: duur, verlengingen, stapeling, en buiten budgettaire inzet, met maandelijks trendrapportage en een voortgangsupdate per kwartaal.

Implementatie 'Taskforce maatregelen'

Wat	<p>De gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen zijn onderdeel van de regio Holland Rijnland. Met deze regio is gezamenlijk de geïndiceerde jeugdhulp ingekocht en wordt er samengewerkt in een regionaal beleidsteam. Op het niveau van de regio Holland Rijnland is eind 2023 een bestuurlijke taskforce jeugd gestart om de problematiek te analyseren en oplossingsrichtingen met elkaar te bepalen. Vanuit deze taskforce worden nu een aantal onderdelen uitgewerkt met als doel te voorkomen dat jeugdigen jeugdhulp nodig hebben en meer grip te krijgen op de financiën van de jeugdhulp. De implementatie van deze onderdelen nemen wij mee in het programmaplan:</p> <ul style="list-style-type: none">• Herijkte regiovisie op gespecialiseerde jeugdhulp.• Reikwijdte van jeugdhulp en verordening.• Regie in casuïstiek en beschikken.
Overwegingen	<p>De implementatie van de taskforcemaatregelen zullen op het eerste oog geen direct effect hebben op de leefwereld van inwoners, toch is het belangrijk voor de samenwerking, rolverdeling en verantwoordelijkheidsgevoel binnen de regio.</p>
Draagt bij aan	<ul style="list-style-type: none">• Kostenbeheersing.• Minder & kortere trajecten.• Korte, heldere en passende keten.
Stand van zaken	<p>Regionale maatregelen uit de taskforce staan aan de vooravond van implementatie.</p>
Levert op	<ul style="list-style-type: none">• Minder jeugdhulptrajecten.• Kosten van jeugdhulp stabiliseren of gaan omlaag.
Proces en planning	<p>De herijkte regiovisie ligt voor de zomer van 2026 voor in de raden van Hillegom, Lisse en Teylingen.</p> <p>De aanpassing van de verordening, vanuit de wijziging reikwijdte, vindt in 2026 plaats.</p> <p>In de regio Holland Rijnland wordt begin 2026 gezamenlijk gestart aan het proces om te werken met beschikkingen.</p>
Samenwerking met	<p>Regio Holland Rijnland, V11, Huisartsen, GI's, onderwijs en Adviesraad Sociaal Domein (ASD).</p>
Rollen en verantwoordelijkheden	<p>Beleidsprogramma Holland Rijnland coördineert de implementatie van de taskforce maatregelen. Alle maatregelen worden bestuurlijk vastgesteld in de regio en landt vervolgens in de lokale gemeenten.</p>
Randvoorwaarden	<ul style="list-style-type: none">• Er zijn regionaal eenduidige afspraken en tijdige besluitvorming nodig.• Lokale teams en partners moeten voldoende capaciteit en medewerking leveren.
Monitoring	<p>Voor de regiovisie en de verordening vindt geen specifieke monitoring plaats. Wanneer er gewerkt gaat worden met beschikkingen zal er verdere monitoring plaatsvinden op haalbaarheid en effect.</p>

Bijlage 2: Stakeholderbijeenkomsten

In Hillegom-Lisse-Teylingen organiseerden we bijeenkomsten om het Programmaplan Jeugd toe te lichten en input op te halen bij stakeholders uit onderwijs, zorg en welzijn. De gesprekken richtten zich op de pedagogische basis, het voorveld, samenwerking, communicatie en gewenste vervolgstappen. De opbrengsten vormen belangrijke bouwstenen voor de verdere uitwerking.

Hieronder een korte samenvatting per gemeente. Met een gezamenlijk beeld tot besluit.

Hillegom

Stakeholders willen de pedagogische basis zichtbaar versterken via een betrokken buurt, normaliseren en vroegtijdige ondersteuning. Ze zien de school en het school maatschappelijk werk als cruciale schakel in een laagdrempelig voorveld. De grootste opgaven liggen in duidelijke afspraken, minder ruis in communicatie en tijd vrijmaken voor samenwerking, zodat preventie en netwerkversterking echt kunnen landen.

Lisse

De bijeenkomst laat zien dat stakeholders een breed gedeelde wens hebben om de pedagogische basis te versterken, het voorveld beter te organiseren en de samenwerking te verduidelijken. De grootste opgave ligt in het creëren van meer samenhang: duidelijke taal, helderheid over rollen, en het versterken van preventie. Professionals willen normaliseren, eerder aansluiten bij gezinnen en meer vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid werken. Maar dit vraagt tijd, capaciteit en duidelijke bestuurlijke keuzes.

Teylingen

Stakeholders zien een breed gedeelde behoefte aan een sterke pedagogische basis, een laagdrempelig en samenhangend voorveld en duidelijke samenwerking tussen onderwijs, zorg en welzijn. De grootste opgaven liggen in preventie, netwerkversterking, normaliseren en het verminderen van versnippering in aanbod en communicatie. Professionals willen dichter bij gezinnen staan, sneller schakelen en meer investeren in de sociale basis. Maar dit vraagt tijd, vaste gezichten en heldere gezamenlijke kaders.

Samengevat

De drie bijeenkomsten tonen een consistent beeld:

- Investeer in de sociale basis.
- Organiseer een herkenbaar, toegankelijk voorveld.
- Werk met duidelijke gezamenlijke afspraken.
- Maak preventie leidend.

Deze bouwstenen verwerkten we in het Programmaplan Jeugd.

Op de volgende pagina's staat een nadere uitwerking van de opbrengsten van de stakeholderbijeenkomsten per gemeente.

Teylingen, 12 februari 2026

Bestuurlijk gesprek

Er is bestuurlijk draagvlak voor de methode Oudewater. Niet de functietitel is bepalend, maar de inzet van een professional die zich soepel tussen school, thuis en wijk beweegt en verbinding legt waar dat nodig is. We hebben met z'n allen wat te doen: we hoeven niet allemaal dezelfde taak te hebben, maar we moeten elkaar zien, steunen en voorkomen dat er nog 'black boxes' bestaan in het systeem.

Met een logische overlegstructuur, vaste ontmoetingen en één gedeelde boodschap versterken we de gezamenlijke beeldvorming en samenwerking.

Pedagogische basis

Over drie jaar zien stakeholders een pedagogische basis waarin gezinnen vroegtijdig worden ondersteund door een sterk netwerk van ouders, buurt en professionals. Eén gedeelde visie, korte lijnen en normaliseren vormen de kern. Preventie, veilige leefomgevingen en vertrouwen in ouders zijn bepalend voor succes.

Gemene delers:

- Gezinnen functioneren beter met een sterk netwerk rondom school, buurt en verenigingen.
- Normaliseren, vertrouwen en ruimte voor verschillen brengen rust en duidelijkheid.
- Eén gedeelde visie en taal voorkomen opvoedverwarring en versnippering.
- Preventie, zichtbare professionals en vaste gezichten zijn cruciaal.

Voorveld

Het voorveld moet laagdrempeliger, zichtbaarder en beter verbonden worden met school, verenigingen en het CJG. Stakeholders zien kansen in vroegsignalering, samenwerking en community building, maar maken zich zorgen over capaciteit, wachttijden en versnippering van hulp. Een sterke sociale kaart en vaste professionals zijn noodzakelijk.

Gemene delers:

- Laagdrempelige plekken waar ouders vanzelf binnenlopen (school, plein, verenigingen).
- Meer preventieve inzet, themabijeenkomsten en ondersteuning dichtbij gezinnen.
- Verbinding onderwijs–zorg–welzijn versterken, met een 'spin in het web' die overzicht houdt.
- Zorgen over wachttijden, capaciteit en versnippering van hulp.

Samenwerken

Stakeholders benadrukken dat samenwerking valt of staat met tijd, onderling vertrouwen en duidelijke afspraken over rollen, regie en overdracht. Professionals willen minder vergaderdruk en meer directe afstemming. Ruis ontstaat door wisselingen van personeel, gebrek aan gezamenlijke taal en onvoldoende terugkoppeling tussen partners.

Gemene delers:

- Heldere afspraken over wie wat doet en wie de regie heeft.
- Minder praten, meer doen: samen bellen, samen kijken, elkaar kennen.
- Eén gezamenlijke taal en transparante informatie-uitwisseling.
- Ruis door personeelwisselingen, tijdgebrek en onduidelijke mandaten.

Wat ga jij morgen anders doen?

Professionals willen meer preventief werken, ouders beter ondersteunen en het netwerk rond gezinnen actiever benutten. Ze kiezen voor meer zichtbaar zijn op school, vaker bellen dan mailen, beter samenwerken en normaliseren in het gesprek met ouders. Ook investeren zij in relatieopbouw en kennisdeling.

Gemene delers:

- Meer preventieve inzet op school, CJG en in de wijk.
- Vaker persoonlijk contact zoeken: bellen, ontmoeten, samenwerken.
- Ouders stimuleren hun netwerk te gebruiken en normaliseren van zorgen.
- Tijd vrijmaken voor samenwerking, onboarding en gezamenlijke aanpak.

Wat wil je meegeven? Heb je iets gemist?

Stakeholders vragen om meer rust en samenhang in het systeem: duidelijkheid voor ouders, een sterke sociale kaart en minder versnippering. Ze benadrukken het belang van preventie, verbinding van domeinen en duurzame investeringen in het voorveld. Daarnaast moet het gesprek met ouders en kinderen centraal staan.

Gemene delers:

- Investeer in preventie, sterke sociale basis en duurzame voorzieningen.
- Heldere communicatie, terugkoppeling en één centraal aanspreekpunt.
- Betrek ouders actief, begin vroeg en focus op hun eigen kracht.
- Minder versnippering: regionaal denken, sterker CJG, duidelijk aanbod.

Bijlage 3: Definities

We willen zoveel mogelijk duidelijk zijn in wat we bedoelen met bepaalde termen. Daarom geven we hieronder een toelichting wat wordt bedoeld met de gebruikte termen. Deze zijn waar mogelijk overgenomen uit regionale stukken en de verordening jeugdhulp.

Jeugdhulp: Gespecialiseerde jeugdhulp waarvoor een indicatie nodig is.

Jeugdige: Alle kinderen van 0 – 18 jaar.

Normaliseren: Kan in beleid twee doelen hebben:

1. Het realiseren van een inclusieve samenleving waarin alle kinderen en jongeren mee kunnen doen. Normaliseren zorgt voor minder uitsluiting en stigmatisering en bevordert de kansgelijkheid.
2. Als middel om de inzet van gespecialiseerde hulp te verminderen en de zorgkosten te beheersen. Normaliseren zorgt er dan ook voor dat kinderen en jongeren die echt gespecialiseerde hulp nodig hebben, die ook krijgen. *(Bron: NJI)*

Opvoeding: De taak van ouders om hun kind te begeleiden bij de ontwikkeling tot iemand die naar vermogen kan meedoen aan de samenleving. Onder opvoeding verstaan we het bieden van een beschermende omgeving, het bieden van structuur en het overdragen van kennis en het bijbrengen van waarden en normen.

Ouders: Opvoeder(s) of verzorger(s) van de jeugdige.

Gezin: Alle mensen waarmee het kind samenwoont, waaronder de ouders/verzorgers.

Pedagogische basis: De pedagogische basis gaat over de bredere context waarin kinderen en jongeren opgroeien. De pedagogische basis bestaat dus uit alle contacten, sociale relaties en leefomgevingen die bijdragen aan het opgroeien en opvoeden van kinderen. Een stevige pedagogische basis stimuleert de ontwikkeling van kinderen en ondersteunt ouders en opvoeders bij het opvoeden. Het draagt bij aan het gezond, veilig en kansrijk opgroeien en helpt bij het omgaan met alledaagse opvoedvragen.

- Pedagogische leefomgevingen zijn de fysieke en online plekken waar opvoeders, kinderen en jongeren zich dagelijks bevinden.

- Onder pedagogische leefomgevingen vallen de pedagogische basisvoorzieningen: de organisaties en instellingen waarmee gezinnen in hun dagelijks leven vanzelfsprekend mee te maken hebben.
- Pedagogische relaties bestaan tussen alle mensen die betrokken zijn bij kinderen en jongeren, en medeverantwoordelijk voor hen zijn. Dit zijn in eerste instantie ouders zelf, maar het zijn ook de burens, de volleybalcoach, de overblijf juf, of de leerkracht. Pedagogische relaties bestaan binnen leefomgevingen, én zijn de verbindende schakels tussen verschillende leefomgevingen. *(bron NJI)*

Sociale basis: De sociale basis verwijst naar het netwerk van formele en informele structuren in een samenleving die mensen ondersteunen om zelfstandig te kunnen functioneren. Het draait om de omgeving waarin mensen wonen, werken en leven, inclusief hun sociale contacten. Kenmerken:

- Gericht op informele netwerken zoals burens, vrienden, familie, vrijwilligers en gemeenschapsactiviteiten.
- Stimuleert participatie, betrokkenheid en wederkerige steun in de samenleving.
- Het biedt een basis voor preventie: problemen worden voorkomen door een sterke sociale cohesie en een ondersteunend netwerk.

Voorliggend veld: Het voortliggend veld is een laagdrempelige, georganiseerde ondersteuning of hulpverlening die voorafgaat aan gespecialiseerde zorg of interventies. Kenmerken:

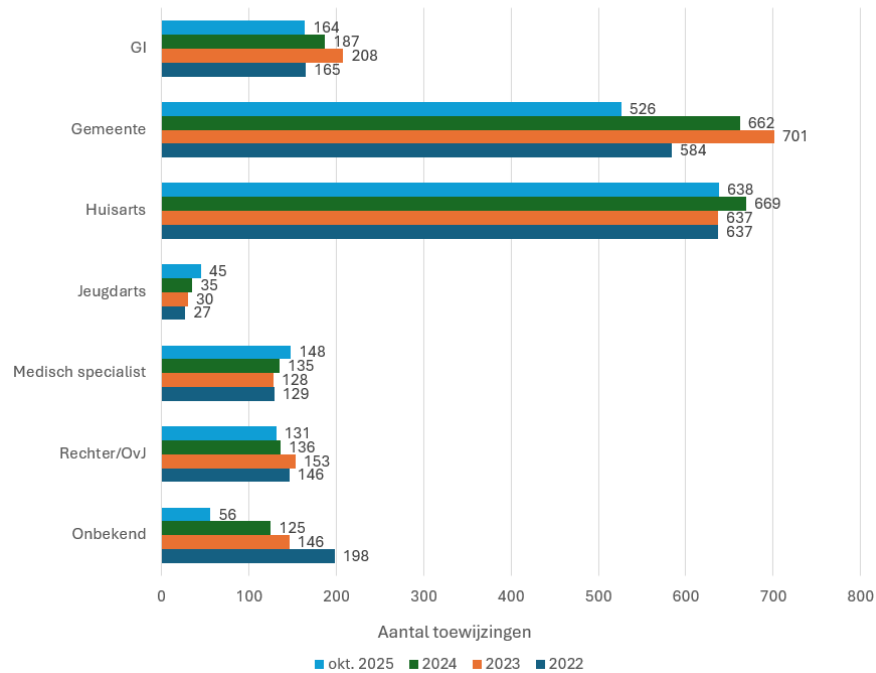
- Bestaat uit diensten en voorzieningen zoals welzijnswerk, sportclubs, jeugdwerk, maatschappelijk werk, buurthuizen, en opvoedondersteuning.
- Richt zich op lichte vormen van hulp of ondersteuning die niet meteen door gespecialiseerde zorgorganisaties hoeven te worden opgepakt.
- Vaak gefinancierd of gesteund door gemeenten of andere overheden.

Bijlage 4; data

Gespecialiseerde Jeugdhulp naar leeftijd Q 1-3

Leeftijdsgroep	2022	2023	2024	2025
0 t/m 3 jaar	44	36	41	46
4 t/m 11 jaar	373	379	387	414
12 t/m 17 jaar	350	365	357	353
18+	18	12	10	7
Totaal	785	792	795	820

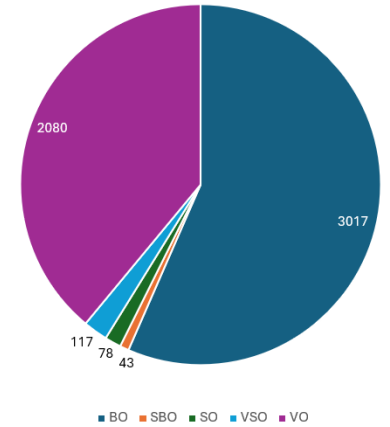
Verwijzingen naar gespecialiseerde jeugdhulp

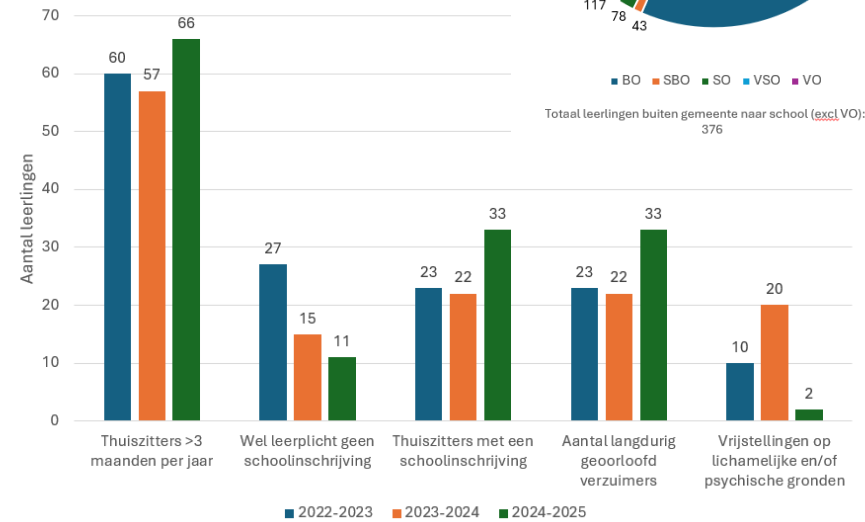
Kostenontwikkeling jeugdhulp

2023	2024	2 ^e Prognose 2025
------	------	------------------------------

€ 9.679.799 € 10.011.527 € 10.5... Kinderen naar soort onderwijs 2024

Thuiszitters

Percentage jongeren dat thuis zit:
 2022-2023: 1,2%
 2023-2024: 1,1%
 2024-2025: 1,3%

Totaal leerlingen buiten gemeente naar school (excl. VO): 376

